

А також, для того, щоб уникнути ліквідації таких магазинів, повинна бути посилена перевірка паспортів відвідувачів закладів з порнографічним нахилом при вході для того, щоб можна було уникнути неприємних ситуацій в подальшому.

Підсумовуючи все вище викладене, можна зробити висновок, що наше законодавство не в повній мірі врегульоване, щодо злочинів, що посягають на відносини в сфері сексуальних стосунків, хоча це питання дуже часто постає на просторах Інтернету та постійно і дуже бурхливо обговорюється на різних форумах, особливо з приводу морального розбещення неповнолітніх осіб.

Список використаних джерел

1. Загальна характеристика злочинів, що посягають на відносини в сфері сексуальних стосунків. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_pravo_osob/Files/Lekc/T13/T13_P3_2.html.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
3. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20.11.2003 № 1296-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, № 14, ст. 192.
4. Бухтіарова Т.М. и др. Документування злочинів, пов'язаних зі збутом та розповсюдження продукції порнографічного характеру в мережі Інтернет та локальних мережах: практичний посібник / [Т.М. Бухтіарова, О.А. Черкас, В.О. Мирошніченко, О.І. Соболев, О.О. Титаренко та ін.]. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2009. – 80 с.

Ключові слова: аморальна поведінка, порнографічні матеріали, кримінальна відповідальність, наслідки, провокація.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Тавлуй О. В.

Каспрак Вікторія Іванівна

студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВРАХУВАННЯ ПСИХІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИ ПРИ ВСТАНОВЛЕНІ ОБМЕЖЕНОЇ ОСУДНОСТІ

Обов'язковою ознакою суб'єкта злочину є його осудність. Тільки осудна особа здатна правильно оцінювати фактичні обставини вчинюваного діяння, усвідомлювати його суспільно небезпечний характер, керувати своїми діями (бездіяльністю), тобто, тільки осудна особа підлягає кримінальній відповідальності й покаранню. Відповідно

до ст. 20 КК України, що досить чітко визначає кримінально-правовий статус обмеженої осудності, однак в той же час залишає широкі можливості для дослідження психічних явищ і процесів, які можуть впливати на встановлення зазначеного стану [1].

Діючи до прийняття КК України 2001 р. формула «осудність – неосудність», стосовно до якої давався експертний висновок, могла бути лише альтернативна: здатний чи не здатний суб'єкт усвідомлювати свої дії або керувати ними. У той же час не можна виключати впливу психічних розладів на усвідомлено вольову поведінку осіб, визнаних осудними у відношенні інкримінованих їм діянь.

Недосконалістю зазначеної формули і була породжена у свій час концепція обмеженої осудності, що незважаючи на багаторічну дискусію про необхідність перегляду такого альтернативного принципу, донедавна так і не була відбита у вітчизняному кримінальному законі, а її прихильники часом висловлювали занадто суперечливі аргументи, що давало цілком серйозні підстави для критики з боку опонентів.

Так, багато вчених, що досліджують обмежену осудність приділяють достатню увагу психічним особливостям та характеристиці поведінки осіб, які вчинили протиправне діяння, яке є тим важливим питанням, що сприяє зарадженню постійних дискусій.

Можна стверджувати, що так звані психічні аномалії, такі як психопатія чи неврастенія, підлягають кримінально-правовій оцінці, тому що на момент вчинення діяння вони мають вплив на здатність особи до адекватного усвідомлення своїх дій та здатності керувати ними.

Обмежена осудність характеризується трьома критеріями: юридичним, психологічним і медичним.

Юридичним критерієм обмеженої осудності є факт вчинення особою передбаченого КК України суспільно небезпечного діяння (злочину), характеристика якого свідчить про психічний розлад суб'єкта злочину і значне обмеження здатності усвідомлювати свої дії (бездіяльність) та (або) керувати ними, за наявності доказів вчинення його особою, відносно якої вирішується питання про обмежену осудність.

Психологічний критерій обмеженої осудності полягає в нездатності особи повною мірою усвідомлювати свої дії (бездіяльність) та (або) керувати ними. Цей критерій потребує певного уточнення. Він повинен передбачати суттєве обмеження у суб'єкта протиправного діяння здатності усвідомлювати свої дії та (або) керувати ними.

Психологічний критерій може виражатися двома ознаками:

1) інтелектуальною – особа не здатна повною мірою усвідомлювати свої дії (бездіяльність) (не здатна у повному обсязі усвідомлювати фактичну сторону та суспільну небезпечність своєї поведінки);

2) вольовою – особа не здатна повною мірою керувати своїми діями.

Медичним критерієм є психічний розлад. У Законі медичний критерій не конкретизований. Наука до медичного критерію відносить хронічні або тимчасові хворобливі розлади психічної діяльності непсихотичного рівня (так звані межові психічні розлади або психічні аномалії), суттєвою ознакою яких є кількісне обмеження здатності усвідомлювати свої дії та (або) керувати ними при якісному збереженні критичної функції свідомості (наприклад, психопатія, неврози, фізіологічний афект) [2, с. 257].

Психічні особливості особи мають важливе значення, тому що відбувається індивідуальне сприйняття світу особою, а тому врахування розладів психіки, психозів, психічних аномалій є істотним у контексті встановлення обмеженої осудності на практиці. Таким чином емоції, внутрішній стан особи, тривоги, депресії безсумнівно впливають на психіку особи. Варто звернути особливу увагу на стан фізіологічного афекту, який може бути наслідком перебування особи в стресовому стані, що пояснюється низкою зовнішніх або внутрішніх чинників. Коли особа знаходиться в стані фізіологічного такого афекту, вона не може повністю контролювати свої дії, що може спричинити появу негативних наслідків [3, с. 59].

На нашу думку, такий стан частое межею між станом осудності та неосудності, який визначає неможливість особи повному обсязі зрозуміти оточуючу її реальність, керувати своїми діями при вчиненні того чи іншого злочину та вказує на обмежену осудність, що не виключає кримінальної відповідальності.

Підсумовуючи проведені дослідження, можна назвати такі шляхи вирішення питання щодо врахування психічних особливостей особи при встановленні обмеженої осудності: а) належним чином сформулювати положення, які стосуються психічних особливостей особи; б) активізувати комплекс наукових досліджень психічного стану, його уточнення та розкриття змісту; в) класифікувати психічні процеси та явища, з'ясувати, які з них можуть набувати кримінально-правового значення.

З нашої точки зору, психічні особливості особи при встановленні обмеженої осудності вимагають проведення фахової оцінки юристів та медичних експертів та мають братися до уваги при встановленні обмеженої осудності особи.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
2. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / М.І. Бажанов. – К.: Кондор, 2005. – 480 с.

3. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ю.В. Александров, В.А. Клименко. — К.: МАУП, 2004. — 328 с.

Ключові слова: злочин, обмежена осудність, особа, психічний стан, діяння.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент Бойченко В. П.

Килівник Катерина Володимірівна

студентка 3-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ СТАТЕВОЇ ЗРІЛОСТІ ДЛЯ ПРАВИЛЬНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ЗА СТ. 155 ККУ

Сучасний стан українського суспільства характеризується зниженням вікової межі вступу до дорослого життя, занепадом суспільної моралі, відсутністю сексуального виховання молоді, деформацією сексуальних орієнтацій, що формують у неповнолітніх негативні морально-психологічні установки.

Чинне законодавство України у ст. 155 КК України передбачає відповідальність за статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Проте ст. 18 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, ратифікована Україною 20 червня 2012 року ставить вимогу до визначення кожної Стороною віку, до досягнення якого забороняється займатися діяльністю сексуального характеру з дитиною [1]. Таким чином, мова йде про визначений у багатьох зарубіжних країнах «вік сексуальної згоди». Спроба запровадити відповідну конструкцію знайшла своє відображення у Проекті Закону про внесення змін до Кримінального Кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації № 2016 від 3 лютого 2015 року, який було прийнято 14 березня 2018 року та наразі переданий на підпис Президенту. Запропоновані зміни розроблені з метою гармонізації законодавства України із положеннями Факультативного протоколу щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії до Конвенції ООН про права дитини, ратифікованого 3 квітня 2003 року. В даному Проекті пропонується змінити назву статті на «статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку». Таке формулювання відповідає вимогам Конвенції, а також практиці регламентації даного питання у зарубіжних країнах. Так, наприклад,